

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
2. Словник української мови : в 11 т. Т. 1 / АН УРСР, Ін-т мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1970. С. 439.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2007. 1276 с.

Одержано 26.03.2019

УДК 347.77.028(477)

СВІТЛАНА ПЕТРІВНА ФИЛЬ,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник науково-організаційного відділу
Державного науково-дослідного інституту МВС України (м. Київ);*

 <https://orcid.org/0000-0001-8196-313X>

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Щороку дедалі більше власників об'єктів прав інтелектуальної власності прагнуть захистити свої майнові права на ці об'єкти. Охорона прав інтелектуальної власності сприяє залученню суттєвих обсягів іноземних інвестицій, посиленню темпів наповнення бюджету за рахунок оподаткування прибутку за використання та передачу майнових прав на об'єкти прав інтелектуальної власності та підвищенню рівня конкурентоспроможності держави у світі. Створення такої системи має особливе значення для України – країни зі значним інтелектуальним та науково-технічним потенціалом.

Важливе місце у створенні правової системи охорони прав інтелектуальної власності належить Основному Закону України. Закріплені норми в розд. 2 «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України відтворюють не тільки фактичний і юридичний статус особи в суспільстві, а й суть демократії, що існує в державі, соціальні можливості, закладені безпосередньо в суспільному ладі. Вагомою складовою конституційно-правового статусу людини є гарантування кожній людині права володіти, користуватися й розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності, свободи літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захисту інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1, ст. 41 і 54].

Для забезпечення правової охорони прав інтелектуальної власності в Україні одночасно зі створенням й удосконаленням нормативно-правової бази у сфері інтелектуальної власності була утворена структура органів державного управління інтелектуальної власності. Наразі до складу такої структури входять державні та судові органи, наділені відповідними повноваженнями у сфері інтелектуальної власності, наукові та освітні установи, громадські організації та інші структури, що беруть активну участь в реалізації державної політики у цій сфері та вирішенні широкого кола завдань з надання правової охорони, управління, реалізації та захисту прав інтелектуальної власності. Умовно окреслену структуру державної системи правової охорони інтелектуальної власності умовно можна поділити на такі п'ять груп: 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) державні органи зі спеціальним статусом; 4) органи судової влади; 5) наукові установи та навчальні заклади.

Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади, служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки [2, ст. 1]. У суспільному житті держави роль Національної поліції України реалізується через адміністративну діяльність. Від її ефективності суттєво залежить стан правопорядку в цілому, адміністративно-правова охорона громадського порядку та забезпечення безпеки суспільства, забезпечення особистої безпеки громадян, боротьба зі злочинністю, захист конституційних прав і свобод, законних інтересів, прав та інтересів юридичних осіб.

Сприяння захисту прав інтелектуальної власності від протиправних посягань є одним із завдань українських органів поліції, проявом їх правоохоронної сутності. На сьогодні у структурі Національної поліції України створено Департамент захисту економіки, що здійснює заходи щодо виявлення та припинення фактів порушення прав інтелектуальної власності, та, зважаючи на міжнародні норми, Департамент кіберполіції, який забезпечує протидію порушенню авторського права і суміжних прав в Інтернеті [2]. Також у структурі органів поліції працюють експерти, що проводять експертні дослідження щодо факту порушення прав на об'єкти промислової власності, об'єкти авторського права і суміжних прав, комерційної таємниці, ноу-хау, а також дослідження ознак контрафактності лазерних компакт-дисків, аудіо- та відеокaset. За даними Міністерства юстиції України майже 45 % атестованих судових експертів у сфері інтелектуальної власності працюють в Міністерстві внутрішніх справ України [3].

Адміністративна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності застосовуються у випадках, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), зокрема при: порушенні прав на об'єкти права інтелектуальної власності (ст. 51²); незаконному розповсюдженні примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних (ст. 164⁹); порушенні законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, матриць, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва (ст. 164¹³); порушенні умов і правил, що визначають порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет (ст. 164¹⁷); наведенні завідомо недостовірної інформації у заявах про припинення авторського права і (або) суміжних прав, вчинених з використанням мережі Інтернет (ст. 164¹⁸) [4]. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені КУпАП, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть кримінальної відповідальності. Норми адміністративного права, що стосуються захисту прав інтелектуальної власності, передбачені й іншими нормативними документами (Митним кодексом України, Законами України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» та «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»).

Зауважимо, що фіксація вчинення правопорушень, передбачених диспозиціями КУпАП здійснюється уповноваженими посадовими особами органів Національної поліції шляхом складання протоколу.

Отже, підсумовуючи слід відмітити, що органи поліції як суб'єкт адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності сприяє захисту майнових прав власників об'єктів прав інтелектуальної власності шляхом застосування заходів виявлення та припинення фактів порушення прав інтелектуальної власності. Крім того, Національна поліція України разом із іншими державними і судовими органи входять до складу державної системи правової охорони інтелектуальної власності, спрямованої на використання продукту інтелектуальної діяльності як стратегічного ресурсу в системі формування національного багатства.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Реєстр атестованих судових експертів // Міністерство юстиції України : офіц. сайт. URL: <http://rase.minjust.gov.ua> (дата звернення: 21.03.2019).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон УРСР від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.

Одержано 26.03.2019